

TOMPALÁDONY

HELYI ÉRTÉKLELTÁRA

2020

MEGBÍZÓ:
TOMPALÁDONY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

KÉSZÍTETTE:
BFH EURÓPA KFT.
AZ UTIRO LEADER HELYI AKCIÓCSOPORT
VP6-19.2.1.-90-Ö.1-17 HELYI FELHÍVÁSA KERETÉBEN

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TERSEGEKBE BERUHÁZÓ EUROPA

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
1. Bevezetés.....	3
2. Vezetői összefoglaló	3
3. Helyi értékleltár kérdőívek.....	5
4. Helyi értékleltár	10
.4.1. Tompaládony természeti értékei	10
.4.2. Tompaládonyi kiemelkedő ünnepek és szokások	12
.4.3. Tompaládony kiemelkedő személye	17
.4.4. Tompaládonyi épített értékeink (szakrális, lakó- és gazdasági épületek, régészet, szobrok, egyebek)	18
.4.5. Tompaládonyi tárgyak, a múlt emlékei, különlegességek	21
.4.6. Tompaládony helyi ételei.....	21
.4.7. Tompaládonyi közösség megtartói, civil szervezetek	22
.4.8. Tompaládony helyi gazdaság megtartói.....	23

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TERSEGEKBE BERUHAZÓ EUROPA

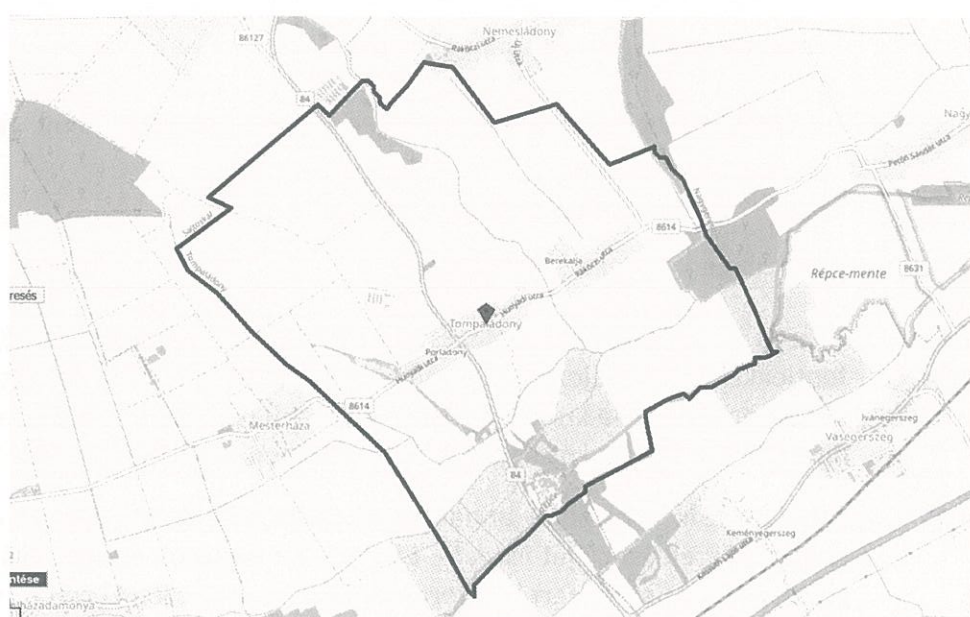
1. Bevezetés

Az UTÍRÓ LEADER Egyesület a **VP6-19.2.1.-90-Ö.1-17 azonosítószámú felhívásának a közvetlen célja** a HACS működési területén belüli, helyi értékek feltárása, rögzítése, értéktárak működtetése, közcélúvá tétele és megismertetési módok kidolgozása a településeken. Az átfogó cél a lakókörnyezet nyújtotta lehetőségek jobb kiaknázásán alapuló közösség és gazdaságfejlesztés, helyben termelt alapanyagokból előállított helyi termékkör, és szolgáltatási kör bővítése.

A meghatározott, regisztrált, közmegegyezésen alapuló fejlesztési alapot biztosító helyi értékek a térségben eddig nem ismert és publikált közösségi és gazdasági erőforrások, amik megismerhetőkké válnak és más projektek alapját képezhetik. A helyi értéktárakat az UTÍRÓ Térségfejlesztő Egyesület munkaszervezete gondozza és felhasználja a jövőbeni fejlesztéseihez, munkájához, továbbá alapját képezi a települések helyi közösségei és gazdasága fejlesztésének, amennyiben azzal települési szinten is jól gazdálkodnak.

2. Vezetői összefoglaló

A település Vas megye északi szélén, a 84-es számú főút és a Bükre vezető út keresztezésében található, Sárvártól 16 km-re északnyugatra, közvetlenül a Répce mellett. Területe 944 ha.

A település D-i szélén húzódik a Répce folyó, a község belterületén áthaladó kisebb vízfolyás a Metőc patak. A Kisalföld peremvidékén, a Répce síkon, alföldies táj jellemzi a települést, itt találhatóak a megye egyik legjobb talajadottságú barna öntéstalajai. A munkaképes korúak Bükön, Sárváron és Sopronkövesden dolgoznak. A termelőszovetkezetes időkben a falu egésze a szövetkezetben dolgozott. A falu külterületén lévő földeket ma helyi gazdák művelik. A külterület 80%-a szántóterület. Tompaháza község korábban három települést alkotott: Berekalja, Porládony, Tompaháza. 1871-ben Berekalját és Tompaházát vonták össze Berekaljatompaháza néven, melyet 1906-ban Berektompaháza névre kereszteltek át. 1941-

ben Porládonyt és Berektompaházát egyesítették a mai is használt Tompaládony néven. A település 172 házából 35 külföldi tulajdonban áll és hétvégi házakként használják őket (önkormányzati becslés). Tompaládony lakónépessége 315 fő (2017. KSH), a lakónépesség 2007 óta 24 fővel csökkent (KSH).

A települési értéktár a kiírás megfogalmazása szerint „A települések területén található élő és élettelen fejlesztési szempontból hasznos értékeinek összegyűjtése, katalogizálása.

A település fő értékeit az alábbi fő szempontok szerint vizsgáltuk:

- a település természeti értékei
- kulturális értékek – szokások, rendezvények
- kulturális értékek – művészetek, népszokások, egyházi hagyományok
- épített örökség – épületek, építmények, településszerkezet
- tárgyi örökség – eszközök, épületek egyes részei
- települések jelentős személyiségei
- élő gazdasági értékek – ipari, kereskedelmi, idegenforgalmi, gazdálkodási
- sport- és egészség
- civil szervezetek és társadalom

A fenti értékek közül, amelyek relevánsak a településünk esetén, a részletes kifejtésben a fentiekkel azonos fejezeteken belül kerültek leírásra. Természetesen több kistélepülés esetén a szempontok néha kisebb, néha jelentősebb részében nem volt a közösség által és a készítők által sem rögzítésre került érték, ezek értelemszerűen kihagyásra kerülnek.

A helyi érték leírásában annak rövid jellemzőit, értelmezhető esetben történeti háttérét, társadalmi relevanciáját írtuk le. Ezen kívül megadtuk ennek során az érték megnevezését, a gondozásáért felelős/arról információkkal rendelkező személy és/vagy szervezet nevét és elérhetőségét, továbbá annak helyszínét is megadtuk (amennyiben ez jellemző arra).

A helyi értéktár gyűjtésének módszertana előkészítő fórumok szervezése, ott a lakossági személyes információ átadás és gyűjtés, 31 db kérdőív elkészítése, továbbá ezen primer adatforrások mellett szekunder források feldolgozása.

3. Helyi értékleltár kérdőívek

A helyi értékleltár megalapozását 31 db kérdőív kitöltésével is támogattuk. Ennek a feldolgozott eredményei az alábbiak:

Tompaládony helyi értékleltár kérdőív eredmények

Kérdéssor		Össz
1. Mióta él a településen (év)?	0-5	0
	5-20	7
	21-40	4
	40 vagy több	20
Mennyi idős Ön?	0-14	0
	15-19	0
	20-24	0
	25-49	9
	50-64	11
	65-79	10
	80 vagy több	1
Milyen fokú végzettsége van?	alap	11
	közép	19
	felső	0
Családi állapota	házas	18
	egyedülálló	5
	özvegy	4
	elvált	3
Neme	férfi	0
	nő	0
2. Mi a legfontosabb ok, ami miatt szeret a településen élni?	Családi, rokoni kötődések	12
	Közösséghez tartozás érzés	4
	Település hangulata	2
	Település elhelyezkedése	3
	Élő kulturális hagyományok	0
	A természeti értékek gazdagsága	0
Csend, nyugalom	5	

3. Legfontosabb épületek, építmények

<i>Rom.kat. Templom</i>	18
<i>Evangélikus Templom</i>	16
<i>Iskola</i>	1
<i>Könyvtár</i>	0
<i>Hősi emlékmű</i>	2
<i>Művelődési ház</i>	0
<i>Tűzoltó szertár</i>	0
<i>Faluház</i>	2
<i>Kastély</i>	0
<i>Harangláb</i>	10

4. Van e kiemelkedő természeti értéke a településnek?

<i>Növényi élővilág (erdő)</i>	0
<i>Gazdag állatvilág</i>	2
<i>Csend, nyugalom</i>	0
<i>Volt kavicsbánya</i>	1
<i>Park</i>	1
<i>Répcemente kiemelt jelentőségű terület</i>	5
<i>Környező patakok</i>	7

5. Programok

<i>Falunap</i>	13
<i>Nyugdíjastalálkozó</i>	6
<i>Adventi gyertyagyújtás</i>	9
<i>Nyárbúcsúztató</i>	0
<i>Könyvtármozi</i>	0
<i>Közös imádságok</i>	1
<i>Hagyományőrző kiállítás</i>	0
<i>Tavaszköszöntő farsang</i>	10
<i>Sportnap</i>	1
<i>Anyáknapi műsor</i>	0
<i>Májusfaállítás</i>	1
<i>Akadályverseny gyermekeknek</i>	1
<i>Ünnepi megemlékezések</i>	2
<i>Húsvéti ünnepség</i>	3
<i>Mikulás ünnepség</i>	5
<i>Karácsonyi ünnepség</i>	3

6. Nevezetességek, kikapcsolódási lehetőségek:

<i>Templom</i>	1
<i>Harangláb</i>	1
<i>Séta a falu körül</i>	6
<i>Kastély</i>	0
<i>Könyvtár</i>	1

<i>Répcse és vizek, patakokkörnyékét</i>	7
<i>Kultúr programok</i>	1
<i>Faluház</i>	1
<i>Kerékpározás</i>	0
<i>Erdők, rétek</i>	3
<i>Régi épületrészek</i>	2
<i>Környező városokat</i>	3

7. Ünnepek

<i>Advent</i>	9
<i>Bucsú</i>	5
<i>Falunap</i>	12
<i>Anyák napja</i>	0
<i>Farsang</i>	9
<i>Nyugdíjas nap</i>	0
<i>Gyereknapi</i>	0
<i>Nőnap</i>	0
<i>15.márc</i>	0
<i>20.aug</i>	0
<i>Pünkösdi</i>	1
<i>Húsvét</i>	3
<i>Karácsonyi ünnepség</i>	4
<i>Mikulás ünnepség</i>	3
<i>Védőszentek imádságos megemlékezése</i>	2

8. Néprajzi hagyományok

<i>Falunap</i>	0
<i>Adventi gyertyagyújtás</i>	0
<i>Bucsu</i>	1
<i>Lucanap</i>	1
<i>Locsolás</i>	2
<i>Farsang</i>	0
<i>Regölés</i>	1
<i>Májusfa állítás</i>	0
<i>Betlehemezés</i>	2
<i>Aratás</i>	1
<i>Pünkösdi</i>	0

10. Sportrendezvények

<i>Autómentes nap</i>	0
<i>Falunappal egybekötött sportnap</i>	8
<i>Tavaszköszöntő</i>	0
<i>Nyárbúcsúztató</i>	0
<i>Falunap</i>	0
<i>Futás</i>	0
<i>Biciklitúra</i>	0

11. Helyi értékleltárban segíteni tud		
	<i>Németh Józsefné (Sári néni)</i>	1
	12. Civil szervezetek	0
	<i>Tűzoltó Szervezet</i>	3
	<i>Nyugdíjas Klub</i>	2
	<i>Őszirózsa Varró szakkör</i>	3
	<i>Fiatalok társulata</i>	1
12. Mesterember, Vállalkozó, iparos, aki egyedi, értékes terméket állít elő		
	<i>Varga Norbert-cukrász</i>	2
		0
		0
		0
		0
		0
		0
		0
13. Egyedi termék, mely régi technológiával készül:		
	<i>kenyér</i>	2
	<i>fafaragás</i>	1
	<i>szappanfőzés</i>	1
14. Őstermelők		
	<i>Gazdálkodó (mezőgazdaság, állattenyésztés)</i>	11
		0
15. Gasztronómiai specialitás		
	<i>Lekvárfőzés</i>	1
	<i>helyi cukrászda általi kínálat</i>	1
16. Mely értékekre épülhetnek a fejlesztések?		
	<i>Falusi CSOK</i>	0
	<i>Régi hagyományok</i>	1
	<i>Közösség összefogása</i>	1
	<i>Egyesület alapítása</i>	0
	<i>Épített értékek</i>	3
	<i>Természeti kincsek</i>	1
	<i>Vásár szervezése</i>	0
	<i>Kicsi autóforgalom</i>	0
	<i>Ipar</i>	0
	<i>Mezőgazdaság</i>	0
17. Részt venne-e Ön az értékekre alapozó falufejlesztési célok megfogalmazásában és megvalósításában		
	<i>Igen</i>	11
	<i>Nem</i>	4

17. Indítana Ön olyan vállalkozást, mely a helyi érték fejlesztésén alapulna?

Igen	5
Nem	4

17. Javaslatok

Programok minden korosztálynak	1
Faültetés	0
Szennyvízhálózat kiépítése	1

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TERSEGEKBE BERUHAZÓ EUROPA

4. Helyi értékleltár

4.1. Tompaládony természeti értékei

4.1.1. Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület - az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek NATURA2000 területek

Tompaládonyban is végighúzóódik a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében álló HUFH20010 Répce-mente kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

A Répce menti terület a Natura 2000 hálózaton belül a különleges természetmegőrzési területhez tartozik, kiterjedése 1626.14 ha. Ezen belül Tompaládonyban a területe 137,8 ha, ami a teljes települési terület 14,6 %-a, tehát jelentős arányt képvisel. A terület a Nemzeti Ökológiai Hálózat Ökológiai Folyosó eleme is.

Helyszín: Tompaládony, hrsz:

06/3, 07, 019/1, 025, 026, 027, 035, 036, 037, 038/3, 038/4, 038/5, 038/6, 039/1, 039/2, 040, 041/1, 041/2, 041/3, 041/4, 041/5, 041/6, 041/7, 041/8, 041/9, 042, 043/1, 043/2, 043/3, 043/4, 043/5, 043/6, 043/7, 043/8, 043/9, 043/10, 043/11, 043/12, 043/13, 046, 047/12, 047/13, 047/14, 047/15, 047/16, 047/18, 047/19, 053, 054/2, 0149, 0150/2, 0150/3, 0150/5, 0150/8, 0150/9, 0150/12, 0150/13, 0150/14, 0150/16, 0150/17, 0150/18, 0150/19, 0150/20, 0150/21, 0150/22, 0150/23, 0150/24, 0150/25, 0150/26, 0150/27, 0150/28, 0165, 0166, 0167, 0172, 0173/1, 0173/2

Javaslat: Az érintett területek természeti állapotának fenntartása, értékeinek bemutatása. Részletesebben:

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.1.2. Répce-folyó(hsz:035), Kis-ér (hsz:06/1), Nagy-ér(hsz:06/3)

Tompaládonyt is érintő, a Felső-Répcemente társulás és térség névadója. A Répce egyike azon folyóvizeinknek, amelyek szabályozatlansága, szépsége, természeti kincsei és a rajta megmaradt egykori vízimalmok kivételessé teszik. A Répce a Rába bal oldali mellékveze. Az Alsó- Ausztriában, a Rozália-hegységben ered, vízgyűjtőjén gyűjtött vízhozamával fontos erőforrása a térség mezőgazdaságának, mikro- és mezoklíma szintjén befolyásolója a helyi éghajlatnak, egyúttal vízzel látja el a fákat, erdőket, amik a klímavédelem egyre fontosabb szereplői lesznek. A Répce-folyó önmagában és a hatásait tekintve is fontos természeti, tájalakító kulturális értéke a településnek. Vas megye kedvelt, de talán kevésbé ismert és látogatott pisztrángos, domolykós vizei közé tartozik. A patakban megtalálható halfajok száma 24 db ezek közül jellemző halfajok: keszeg, domolykó, pisztráng, paduc, márna A Répce eddig nem sok szerepet kapott a környék életében, pedig jelentős potenciál van mára a horgászat fejlesztése és a természeti értékek fenntartható hasznosítása okán.

Javaslat: A folyó medrének, hullám- és árterének természeti állapotának fenntartása, értékeinek bemutatása, a település oktatási, kulturális életébe való tudatos beemelése, a turizmus erre építő fejlesztése, a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatósággal együttműködésben!

Javaslattevő: Tompaládony község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.1.3. Metőc-patak (hsz:051)

Tompaládony északnyugatról-délkelet irányban metsző, majd a településtől délre külterületen nyugat felé forduló, ezen a szakaszán a Répcével párhuzamosan futó jelentős patak.

Javaslat: A patak medrének természeti állapotának fenntartása, patak-mentén egy tanösvény kialakításával az értékeinek bemutatása. A patak mentén egy vízmegtartó tározó kialakítása, ami a jövőben a patak alsó szakaszának, továbbá a településnek a vízigényét a vízbőséges időszakban visszatartott vízmennyiséggel részben ki tudja elégíteni. Egyúttal alkalmas lehet szabadidős tevékenységre, horgászatra, sétára.

Javaslattevő: Tompaládony község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.1.4. Platánfák, 3 db

A régi Kastélykert, major területén megmaradt legalább 150-200 évesek. Helyi jelentőségű természeti érték. A platán, bár nem őshonos, de a legszebb, monumentális méretű, településképet jelentősen befolyásoló parkfa. Esztétikai értékén kívül jelentős a környezetét befolyásoló klimatizáló hatása (nyáron árnyékol, télen kevésbé hűl a környezete), porszennyezést megkötő és karbonmegkötő hatása mellett.

Helyszín: Tompaládony, hrsz 343

Javaslat: A platánfák védelme. A tövük esetén el kell kerülni a tömörödést (parkolást), fűnyírásakor a sérülését, továbbá kiemelten ügyelni kell, hogy a korona szélességében ne végezzenek semmi földmunkát, vezetékfektetést, útszegély építést, ami megsérti a

gyökereket, mert az jelentősen lerövidíti a fák életét, akár azok idő előtti pusztulásához vezethet.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.2. Tompaládonyi kiemelkedő ünnepek és szokások

.4.2.1. Farsang vagy Tavaszköszöntő rendezvény

A farsangi nap során a télbúcsúsztató, ünnepi hangulat visszahozása a cél. Délután a gyerekek és családok számára műsor, este 8 órától pedig a felnőtteknek kerül megrendezésre a farsangi bál megszervezése. Értékét a közösségmegtartó ereje és a hagyományőrzés jelenti.

Ideje: Január-Február

A program során Tompaládony talpraesett fiataljai, gyermekei egyéni, ötletes jelmezekbe bújva klasszikus szerepek, csoportos, tanulságos produkciók bemutatásával ünneplik a tavasz eljöttét. A felnőtt korosztály is részt vesz a közös programban, ami során feldolgozzák a mindennapi, szociális problémáktól az oktatás nehézségein át egészen a jó hangulatú, minden gondot feledtető, felhőtlen operett világáig.

A program során zenéről egy meghívott zenekar gondoskodik, közben természetesen tombola is megszervezésre kerül, ami után a tombolasorsolás jó programpont két program-szakasz közötti idő kitöltésére.

Javaslat: A rendezvény megtartása, közöségerősítő, fiatalokat megszólító közös ünneplés, amire a helyi közösségnek épp úgy szükséges van, mint a közös munkára, a hagyományos farsangi fánk megsütése. A rendezvény megtartása, közöségerősítő, fiatalokat megszólító közös ünneplés, amire a helyi közösségnek épp úgy szükséges van, mint a közös munkára.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.2.2. Nyusziváró, húsvéti hagyomány a locsolkodás, tojásba dobálás.

Szép hagyomány Tompaládonyban, hogy húsvétkor, a nyuzsi eljötté előtt hagyományokhoz híven minden évben megrendezésre kerül a nyusziváró rendezvény. A gyerekek tojásfát díszítenek, családtagokkal húsvéti tojást festenek, lakásdekorációkat készítenek, majd bábozás, fellépők is szórakoztatják a kicsiket. Húsvéthétfőn a helyi fiúk gondoskodnak a tompaládonyi lányokról is, ugyanis meglocsolják őket.

Ideje: Húsvét előtt

Javaslat: A rendezvény megtartása, a családok összetartásának megerősítése, a gyerekek kötődésének megerősítése.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.2.3. Falunap, elszármazottak találkozója

A Község helyi ünnepe. Az általában kora délután induló programok sorában istentisztelet, tánc- és énekbemutatók, néptánc és gyerekprodukció fellépések, majd a nap vége felé koncert, majd zenés-táncos buli keretében ünnepelnek. Napközben polgármesteri köszöntő is elhangzik, és tombolát is szerveznek. Délelőtt főzőverseny és vacsoraelőkészületek.

Ideje: Augusztus

Javaslat: A rendezvény megtartása, közösségerősítő, fiatalokat is megszólító közös szórakozás.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.2.4. Anyák napja

Ünnepség keretében kerül sor az édesanyák megköszöntésére, melynek során az édesanyák kapnak ünnepi műsort, virágot, gyerekek és a község figyelmét.

Ideje: Május első hétvégéje.

Javaslat: A rendezvény megtartása, a családok összetartásának megerősítése.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.2.5. Gyermeknap

A nap során a gyermekek és a szüleik számára szervezünk programokat, fellépéseket. játékos, kötetlen programot. A játszóházban a gyermekek felhőtlenül szórakozhatnak késő délutánig (csúszdák, trambulinok).

Ideje: Május vége

Javaslat: A rendezvény megtartása, a családok összetartásának megerősítése, a gyerekek kötődésének megerősítése.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.2.6. Pünkösödölés

A program erősen időjárás függő, valamint 2020-ban a szabadtéri programok nem kerülhettek megrendezésre. Azonban 5 ifjú hölgy 15 év kihagyás után felelevenítették amit anno

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TÉRSÉGEKBE BERUHÁZÓ EUROPA

édesanyjuk, nagymamájuk játszott. Összegyűjtötték a virágszirmokat, az ünnep reggelén ünneplő ruhába öltözve kis, rózsza- és egyéb szirmokkal tele kosárral a kezükben elindultak a házakhoz. „Szabad-e Pünkösödözni?” -kértek a ház urát, és az igen válasz után mindenki örömeire előadták játékaikat.

Ideje: Május vége/június eleje

Javaslat: A rendezvény megtartása. A hagyományok élővé tétele érdekében javasoljuk az az idősebb korosztály korábbi tapasztalatainak fiatalok általi rögzítését, majd annak szintén fiatalokkal való ismételt megelevenítését.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.2.7. Nyárbúcsúztató

Szeptember első hétvégéjén a település lakói együtt búcsúztatják a nyarat. A Faluház udvarán szervezett programok között van: ügyességi játékok gyerekeknek és szüleiknek is, csokievő verseny, süteménysütő verseny, kötélhúzás. Focimeccsetek is rendeznek ez alkalommal, de tollasozás, kidobózás, ugrókötelezés is megrendezésre kerül. A versenyek futása közben közös főzés is történik, majd a napot tábortűz zárja.

Ideje: Szeptember első szombatja

Javaslat: A rendezvény megtartása, a közösség összetartozásának megerősítése.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.2.8. Advent és Mikulás ünnepség, egybekötött Nyugdíjas találkozóval

Az advent első vasárnapján közös gyertyagyújtással kezdi meg a falu a karácsonyi ünnepkörre való készülődést. Ennek részeként december 6. környékén megjelenik a Mikulás a településen és édességgel teli csomagokat oszt a jól viselkedő gyermekeknek. Az ünnepséget egy közös énekkel zárják.

Ideje: November vége/December

Javaslat: A rendezvény megtartása, minél szélesebb körben a helyi közösség bevonása, ennek során a régi hagyományok fokozatos, élő beépítése az adventi és karácsonyi ünnepkör programjaiba.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.2.9. Régi népszokások

Január 6. Vízkereszt ünnepe: Vízszentelés, a megszentelt vizet a sekrestyében tartották.

Farsang: víg népszokások jellemezték ezt az időszakot

Disznóvágás: disznótor, a disznó hagyományos feldolgozása, kisebb családi, baráti közösségek közös feldolgozása, hajnaltól estig tartó közösségi program

Tollfosztás: A libákat „mellesztették”, tépték, a tollat tisztítás, feldolgozás után párnának, dunnának dolgozták fel

Január 25: Szent Pál apostol megtérése, „Pálforduló”.

Balázsáldás: február 03. örmény püspök, Szent Balázs. A templomban a hívek megáldása történik, amikor a pap égő gyertyát tart az emberek feje fölé a torokbetegségek elűzése céljából.

Nagyböjt: A hamvazószerdától húsvétvasárnapig a hústól való tartózkodást és a napi háromszori étkezést jelentette.

Húsvét: A bibliai feltámadási történet alapján a megújulás ünnepe

Szent György napja: április 24., az igazi tavasz kezdete, e napon kezdték meg a cselédek a munkát az őket alkalmazó gazdáknál. Az állatok legelőre való kihajtásának a napja.

Májusfa állítás: május 01, elsejére virradó éjszaka a legények májusfát állítottak a lányos házak ablaka alá, és a kocsmá elé. A fát előző éjszaka vágták ki, lekérgezték, a tetejét pár ágat meghagytak és feldíszítették szalagokkal.

Pünkösöd, pünkösödölés: május 15-16 körül, vallási ünnep. A lányok a házakba kértek bebocsátást, ahol szavaltak, énekeltek.

Sarlós Boldogasszony napja/Katolikus búcsú: Július 1. A napja az aratás napjára esik, ezért a többi Boldogasszony naptól ezzel különböztetik meg. Az egyik települési búcsú napja, a katolikus búcsúé.

Halottak napja: A halottakra való emlékezés ünnepe

December 13. Luca napja: A legények előtte éjjel, a fiúk napjának reggelén lucáztak. Az éjszakai lucázásnak főleg az emberek megrézfálása volt a célja. Meglopták a szalmakazlakat, az egész utcát, főleg a lányos házak előtt, megszórták szalmával. Felkavarták a boszorkányok a falut.

Adventi gyertyagyújtás: a 3. gyertya ünnepélyes meggyújtása ökumenikus istentisztelet keretében

Karácsony: Az adventi időszakban kezdetét vette a betlehemezés is. Megalakultak a négyes csapatok, a három pásztor és a betlehemet vivő angyal. A betlehemi játék szereplői be voltak öltözve bundába, kucsmába, bot volt a kezükben. A negyedik fiún fehér ing, korona a fején. Ő vitte a betlehemet és ő volt a pénztáros is.

December 28. Aprószentek napja: A korbácsolás a Bibliából ismert történet alapján vált szokássá: a három év alatti fiúgyermek megölése emlékére fűzfavesszőből font korbáccsal a gyerekek megkorbácsolják a felnőtteket.

Házasság: A hagyományos család létrejöttének ünnepe. A hagyományos esküvő a lányos házhoz vonuló legény és családjával kezdődik, ahol kikérik a menyasszonyt annak apjától. Az esküvőt követő lakodalom hagyományai mai napig élnek: egy tányérból, egy kanállal kell me-

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TERSEGEKBE BERUHÁZÓ EUROPA

gennie a levest az ifjú asszonnyal, közben a vőfély szórakoztatja a vendégeket, illetve feladatokat ad az ifjú párnak, esetenként el is lopják a menyasszonyt, akit szintén feladatokkal kell a párjának kiváltania. Éjfélkor ismét ellopták a menyasszonyt a koszorúslányok, ilyenkor vetik le a koszorúját, fátylát, és fejkendőjét kötötték a fejére. Innét a mondás: „bekötik a fejét”. Mint fiatalasszony, kendővel a fején jött vissza a lakodalomba, amit ma már csak a menyecske ruha felvétele jelképez „Eladó a menyasszony!” felkiáltással ilyenkor kezdődik meg a menyasszony kitáncolás, amikor a szokás szerint minden vendég pénzt tesz a fazékba, és egy rövidet táncolt vele cserébe.

Javaslat: Helytörténeti kutatással, az idősebb generáció megkeresésével a hagyományok, régi szokások, énekek újra tanulása, felelevenítése, ezek egy részének rendezvény-sorozatba illesztésével térségi jellegűvé fejlesztése.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.3. Tompaládony kiemelkedő személye

.4.3.1. Professor Emeritus Dr. Karai János, akik sokan voltak testvérek

1928-ban született a mai Tompaládony területén. Egyetemi tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetem gépészmérnöki karán végezte, majd a Kertészet és Élelmiszeripari Egyetem jogelődjén kapott állást, az akkori Agrártudományi Egyetem Mezőgazdasági Gépészmérnöki Karának Műszaki Tanszéken, ahol egészen nyugdíjba vonulásáig dolgozott. Egyetemi pályájának első két évében tanársegéd, majd két évig adjunktus volt. 1961-ben doktorált, 1968-ban lett a műszaki tudományok kandidátusa, egyúttal docensi kinevezést is kapott. 1970-ben választották meg első alkalommal a Műszaki Tanszék vezetőjének. 1972-ben kapott egyetemi tanár kinevezést, majd az 1974-1986 között az egyetem Kertészeti Karának dékánhelyettese, majd egy időre dékánja lett. Utána 3 évre az egyetem rektorhelyettese lett. 1978-ban elnyerte a műszaki tudományok doktora címet, ugyanebben az évben átvehette a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem jubileumi emléklakettjét. 1985-ben a munkásságát Eötvös József Díjjal, 1993-ban pedig Akadémiai Díjjal ismerték el.

Javaslat: Emlékének megőrzése, munkásságának bemutatása.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.4. Tompaládonyi épített értékeink (szakrális, lakó- és gazdasági épületek, régészet, szobrok, egyébek)

.4.4.1. Kisboldogasszony tiszteletére szentelt római katolikus templom

Az 1911-ben épült templom valójában Imaház, a katolikus közösség találkozási helye, majd ehhez kötőleg a temető területét Bíró Németh János ajándékozta a falu lakóinak nyughelyül.

Helyszín: Tompaládony, Hunyadi János utca 37., hrsz 55

Kapcsolattartó: Tompaládony Község Önkormányzata

Javaslat: A történelmi érték megőrzése, a közösség általi aktív használat mellett. Az önkormányzat pozitív ösztönzőkkel segítheti, lehetőségeihez mérten támogathatja a tulajdonosokat a településképet is befolyásoló építészeti értékek megőrzésére. Segítséget jelenthet, ha olyan rendezvényeket is visznek ezen épületbe, ami tematikusan illeszkedik a funkciójához, mert ezáltal tudatosul a közösség számára is helyi érték jellege.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.4.2. Evangélikus imaház, lakóház

Helyszín: Tompaládony, Hunyadi János u. 36 hrsz 106

Javaslat: A történelmi érték megőrzése, a közösség általi aktív használat mellett. Az önkormányzat pozitív ösztönzőkkel segítheti, lehetőségeihez mérten támogathatja a tulajdonosokat a településképet is befolyásoló építészeti értékek megőrzésére. Segítséget jelenthet ha olyan rendezvényeket is visznek ezen épületbe, ami tematikusan illeszkedik a funkciójához, mert ezáltal tudatosul a közösség számára is helyi érték jellege.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.4.3. Harangtorony

Helyszín: Tompaládony, hrsz 339

Kapcsolattartó: Tompaládony Község Önkormányzata

Kiemelési javaslat: nincs

Javaslat: A történelmi értékek megőrzése és bemutatása.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.4.4. Helyi Művi Értékvédelmi kataszter értékei – épületek és építmények

Az értékleltárban olyan épületeket emelünk ki, amik értéküknél fogva kiemelendők, és emellett igaz rá, hogy építési tevékenységgel létrehozott, rendeltetésére, szerkezeti megoldására, anyagára, készülségi fokára való tekintet nélkül minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszint, víz, vagy azok alatti talaj, illetve azok feletti légtér beépítésével jöttek létre. Itt soroljuk fel a szobor, képzőművészeti alkotásokat, utcabútorokat is, mik közterületen állók vagy közhasználat céljára átadott területen álló közcélú műtárgyak (253/1997 (XII.20.) Korm rendelet szerint).

A Kis-ér parti régi temető fő keresztje is említésre méltó, ami középen állva vigyázza, mint az elhunytakat, mint az élőket.

A berekali külső temető ugyanúgy ajándék a falunak, dr. Sonnewend Frigyes ajándékozta a falunak.

Lakóházak

Helyszín: Tompaládony, hrsz 106(Hunyadi János utca 36.), hrsz 253 (Kossuth Lajos utca 7), hrsz 273. (Kossuth Lajos utca 13), hrsz 47, (Hunyadi János utca 47.), hrsz 50, (Hunyadi János utca 41.), , hrsz 53, (Hunyadi János utca 39.), hrsz 55. (Hunyadi János utca 37.), hrsz 08. (Hunyadi János utca 87.)

Javaslat: Az épületek és környezetének védelme, rendben tartása. Az önkormányzat pozitív ösztönzőkkel segítheti, lehetőségeihez mérten támogathatja a tulajdonosokat a településképet is befolyásoló építészeti értékek megőrzésére. Ennek település egészére nézve megjelenő közösségi haszna az egyéni terhek csökkentését indokolhatja. Jogsabály: 3/2005 (V.19.)

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

Antikolt kőbástyák a házakon

Helyszín: Tompaládony

Kapcsolattartó: Tompaládony Község Önkormányzata

Javaslat: Az építmény és környezetének védelme, rendben tartása. Jogsabály: 3/2005 (V.19.)

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

Kloridpala lábazat használata épületnél és kerítésnél az Ófaluban

Helyszín: Tompaládony

Kapcsolattartó: Tompaládony Község Önkormányzata

Javaslat: Az építmény és környezetének védelme, rendben tartása. Jogszabály: 3/2005 (V.19.)

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

Angyalos ház

Helyszín: Tompaládony

Kapcsolattartó: Tompaládony Község Önkormányzata

Javaslat: Az építmény és környezetének védelme, rendben tartása. Jogszabály: 3/2005 (V.19.)

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

Ófalusi hangulatot keltő fakerítés alacsony kialakítással

Helyszín: Tompaládony

Kapcsolattartó: Tompaládony Község Önkormányzata

Javaslat: Az építmény és környezetének védelme, rendben tartása. Jogszabály: 3/2005 (V.19.)

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.5. Tompaládonyi tárgyak, a múlt emlékei, különlegességek

.4.5.1. Fa anyagú betonlábazatú pad

Javaslat: A padok jó állapotának megőrzése.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.6. Tompaládony helyi ételei

.4.6.1. Helyi ételek

Tompaládonyon követik a hagyományt, így mai napig is készítik a helyi módra elkészített lekvárt, valamint helyi cukrászda is működik.

Helyszín: Tompaládony község közigazgatási területe

Javaslat: A helyi gasztronómiai hagyományok fenntartása. Az idősök révén a korábban a településen készített sütemények felelevenítése, és modern formában és egykori módján való újra sütése. Akár a környező települések forrásaiból is lehet tájékozódni, vélhetően nem volt olyan nagy az eltérés.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.6.2. Helyi mezőgazdálkodás

Magyarországon a falvak, nemritkán egységes birtokként, vagy birtokközösségként a táj és a természet fenntartóiként szolgáltak évszázadokig, és szolgálnak ma is. Minden olyan őstermelő és egyéb vállalkozás, egyéni-, családi- és közösségi kezdeményezés, amely a hagyományos paraszti gazdálkodás gyakorlatának a kornak megfelelő, környezettudatos megújítását szolgálja, az közvetlenül és közvetetten is szolgálja a település természeti és közösségi helyi értékeinek a megújítását és tartós fenntartását.

Helyszín: Tompaládony község közigazgatási területe

Javaslat: A helyi mezőgazdálkodások fejlesztéseinek támogatását javasoljuk.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.7. Tompaládonyi közösség megtartói, civil szervezetek

.4.7.1. Civil szervezetek, Tompaládony

A helyi közösségek erejét formális vagy nem formális szerveződések, csoportosulások is jelentik. A kisközösségek között található a Tompaládonyi Tűzoltó Szervezet, Őszirózsa Nyugdíjas Klub, Őszirózsa Varró Szakkör, és a Tompaládonyi Fiatalok Társulata.

Helyszín: Tompaládony község közigazgatási területe

Javaslat: A közösségek minél gyakoribb fellépését és szereplését javasoljuk. Helyszínként a Művelődési Ház mellett az egyházi épületek, mint helyszín biztosítására alkalmas helyek támogatását is javasoljuk.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.7.2. Önkormányzatiság és közösségi szolgáltatások Tompaládony

A Helyi Önkormányzat megléte, bár ma még nem evidens, de egy fontos, rendszerváltozáskor visszakapott érték. Bár a hivatal már közös Bővel, de az Önkormányzat, a helyi döntéshozatal ma még megtartott, aminek az értékét csak ennek elvesztése esetén érthetné meg a közösség.

Mindenki rendelkezésére állnak napi szinten a polgármesteri hivatal dolgozói, illetve alkalmanként a kormányablak, a gyermekjóléti szolgálat munkatársai, a falugazdász és a védőnő.

Helyszín: Tompaládony, Hunyadi u. 55.

Javaslat: A közösségek minél gyakoribb fellépését és szereplését javasoljuk. Helyszínként a Művelődési Ház mellett az egyházi épületek, mint helyszín biztosítására alkalmas helyek támogatását is javasoljuk.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.8. Tompaládony helyi gazdaság megtartói

.4.8.1. A helyi mesteremberek, vállalkozók és szolgáltatók

A települések fennmaradásának egyik záloga, ha olyan mesteremberek és vállalkozók működnek helyben, akik egyszerre elégítenek ki helyi szükségleteket és nyújtanak „export” szolgáltatást a környező térség számára, így bevételt vonzva a településre.

A kérdőívészés során felmért és jelzett mesteremberként Varga Norbert, cukrász került megemlítésre. További bejegyzett vállalkozások és vállalkozók, akik ismertek a településről: Fabrika 2000 Kft. (9662 Tompaládony, 0117/8 hrsz.), Kézi Autómosó (Tompaládony, Soproni utca 7), Tompaládony, Motel84 (Tompaládony, Soproni u. 26.)

Helyszín: Tompaládony község közigazgatási területe,

Javaslat: A helyi vállalkozások működésének támogatása az Önkormányzat révén.: nyilvánosság biztosítása, adminisztráció lehetőségek szerinti egyszerűsítése, támogatása, helyi vállalkozók bevonása a közösségi programokba.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

.4.8.2. Helyi mezőgazdálkodás

Magyarországon a falvak, nemritkán egységes birtokként, vagy birtokközösségként a táj és a természet fenntartóiként szolgáltak évszázadokig, és szolgálnak ma is. Tompaládonyt a múltban ez hozta létre és ez adta a település identitását, emiatt alakultak ki népszokásai olyanokra, amilyenekre, továbbá ennek volt köszönhető települése szerkezete is. Minden olyan őstermelő és egyéb vállalkozás, egyéni-, családi- és közösségi kezdeményezés, amely a hagyományos paraszti gazdálkodás gyakorlatának a kornak megfelelő, környezettudatos megújítását szolgálja, az közvetlenül és közvetetten is szolgálja a település természeti és közösségi helyi értékeinek a megújítását és tartós fenntartását.

Helyszín: Tompaládony község közigazgatási területe

Javaslat: A helyi mezőgazdálkodások fejlesztéseinek támogatását javasoljuk.

Javaslattevő: Tompaládony Község Önkormányzata Molnár Ildikó polgármester

